

Presentació

Lluís Busquets Dalmau

President de la Societat Catalana de Pedagogia
Barcelona, tardor de 2006

En concentrar-nos en la narrativa en educació encoratgem l'esperança de retornar, així, al contingut del currículum, i a altres aspectes de l'ensenyament i l'aprenentatge, les emocions humanes; només elles, en efecte, poden brindar-nos significació i comprensió.

Hunter McEWAN i Kieran EGAN

És notori l'actual interès per la narrativa des de diferents matèries o amb enfocaments multidisciplinaris. La filosofia i l'antropologia, la lingüística i la psicologia s'interessen pel pensament narratiu que precedeix i acompanya el pensament conegut com a *racional*.

Una d'aquestes matèries és la pedagogia. Aquest gir cap a la narrativa es presenta com un corrent humanitzador i vivificador davant d'un currículum excessivament racionalista, i també com l'adequació de l'aprenentatge als instruments de comprensió de les diferents etapes lingüístiques. La narrativa també s'utilitza en la formació de professorat i en la recerca i avaluació educatives. Així que abasta un ampli camp pedagògic, des de la renovació curricular i la psicologia de l'aprenentatge fins a la recerca i formació de professorat (documents professionals, mètode del cas, diaris i autobiografies) i l'avaluació (informes escolars narratius). Podem dir que la línia narrativa és, en aquests moments, una de les més prometedores de la pedagogia.

Des de fa alguns anys, el gran psicòleg Jerome Bruner, des de posicions pluridisciplinàries i en la línia d'una psicologia i pedagogia culturals, reivindica les narracions com a instrument pedagògic també en matèries científiques.

El canadenc Kieran Egan, basant-se en Vigotski i amb un profund coneixement antropològic i lingüístic, postula l'adequació de l'aprenentatge als instruments de comprensió de les diferents etapes lingüístiques, entre els quals destaca el llenguatge oral i després l'escrit.

Des del 2004, la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) organitza un seminari presencial/virtual sobre narracions en el currículum en el qual han participat professores i professors de diferents especialitats (llengua, literatura, història, pedagogia, psicologia, filosofia, ciències, matemàtiques, música), universitaris i dels nivells obligatoris, molts dels quals varen estar també en aquestes jornades. Vàrem tenir l'honor que el mateix Egan assistís, el maig de 2006, al nostre seminari en el decurs de la seva estada a Barcelona, durant la qual també va impartir dues conferències, una d'elles retransmesa per videoconferència a altres ciutats catalanes i que va crear expectativa envers la seva teoria.

Per continuar en aquesta línia, hem organitzat el seminari de tardor «Narracions i pedagogia» amb la finalitat de donar a conèixer diferents experiències i recerques d'utilització de les narracions en el currículum tant en l'educació infantil i primària com en la secundària. Amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, hem volgut també exposar i debatre diferents gèneres i metodologies narratives que se solen emprar en l'ensenyament.

La tarda del divendres dia 25 de novembre de 2006, la vàrem dedicar a plantejaments generals necessàriament limitats només a alguns aspectes: el psicològic (Ramon Canals, amb especial èmfasi en l'obra de Bruner), el literari (Ricard Torrents) i els materials narratius dels professors i les professores (el mestre i escriptor Jaume Cella).

També es varen presentar experiències i propostes en educació infantil (Adoració Hermoso i Maica Castellà) i primària (Josep-Maria Ferran i Josefina Masip). En la publicació hi hem afegit algunes comunicacions que no es pogueren presentar per manca de temps.

El matí del dissabte dia 26 de novembre de 2006 vàrem començar amb una reflexió sobre la narrativitat en la forma de comprensió que Egan anomena *romàntica* (8-15 anys) i les seves conseqüències en el currículum. Es va destacar que les característiques distintives de la comprensió romàntica es desenvolupen en una etapa de plena consolidació dels sistemes simbòlics de la lectoescriptura i del pensament matemàtic i que es basen en l'interès que es desvetlla en els estudiants per explorar els límits de la realitat, els extrems de l'experiència i el context ampli de la nostra vida, tot vist a l'entorn de les aspiracions i emocions humanes; el personatge arquetípic romàntic és l'heroi/heroïna que transcendeix els límits humans convencionals, dotat de qualitats que el fan extremament atractiu. El currículum de la secundària, seguint aquest enfocament narratiu i les característiques de la comprensió romàntica, descriuria l'aventura històrica i científica humana com una narració plena d'emocions i dramatisme. Aquests plantejaments es van il·lustrar amb experiències viscudes en centres de secundària, en llengua i literatura (Carme Alcoverro, Jordi Solé i Camardons), ciències (Mercè Izquierdo), matemàtiques (Antoni Gomà) i història (Encarna Hidalgo). Després, els professors

Vicent Salvador i Enric Balaguer, de les universitats de Castelló i d'Alacant, tractaren, respectivament, de «La novel·la i el conte» i «La literatura del jo», tot incidint en els diaris dels alumnes.

En cada un d'aquests blocs s'inclou una explicació del nivell corresponent de comprensió lingüística (mítica i romàntica) segons Egan.

Creiem que les aportacions varen ser prou interessants i significatives com per donar notícia del treball de la nostra Societat en aquest camp i, a la vegada, per difondre algunes idees del corrent narratiu en pedagogia que considerem que poden ser molt útils en el moment actual de l'ensenyament al nostre país.